

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Nagyobb terjedelmű hirdetések alkalmával a hirdetés első napján a hirdetés minden napján külön bejelölték 20 kr.
Hirdetési díj: a hirdetés minden napján külön bejelölték 20 kr.
Hirdetési díj: a hirdetés minden napján külön bejelölték 20 kr.
Hirdetési díj: a hirdetés minden napján külön bejelölték 20 kr.

elmi bank

LÉSÉT

akor
n, melyre a t. cz.
tetéssel, hogy az
részvényeket a
le kell tenniük.

tről.

szel kapcsolatban
mérleg megállá-
végre az igazga-
megadása, vagy

két igazgatósági
bizottsági tag

lőző 8 nap alatt
hetők.

tt ülésünkben.

zgatóság.

TALMI és

ajándék tárgyak

választékban

Üveg, Chinaezüst.

olika újdonságok;

és Moccakészletek.

racota virágtartók;

és hasznos díszár-
tyak és

ezikkek.

BRUNNER-féle

asztali lámpák,

és Meteor égőkkel,

ERIKRI

CSOKROKAT

gyári árak mellett

tzky Endre

obb

ISTVÁN K.

ECZEN.

megrendeléseket gyorsan

17

46.

gőzmalom társulat

GYZEKE

telezsétség nélkül

hó 18-án Budapesten

magyar malom-gyűlésen

27. é. június 1-én életbe

reési és szállítási módo-

egyezmények szerint.

helt, zsákkal együtt

100 kiló.

agy és aprószemű 17.

szépszerű 16.

16.

15.60

15.40

15.

14.60

14.20

14.

13.60

13.20

12.80

10.60

8.

50.

4.60

4.20

arva korpa árából ed-

5%-től engedmény a

mény folytán szintén

1890. jan. 16.

A görög nyelv kérdéséhez.

Peleus fiának Achillesnek nem vala szörnyűbb haragja Agamemnon, mint a mostani reális kor fiának a görög nyelv ellen. Ilyen fölösleges terhet hogy is tűr meg a mostani kor, a mely mindenben a hasznost, a megtagadandó utját keresi a tudomány becsét is a szerint mérlegeli, mennyi jövedelmet hoz gazdájának? Még ha laikus ember beszél így, csak hagyján, de mikor szakemberek, tanárok esnek neki az istenek nyelvének, a komikum már hátrás a tragédiával. Hiszen, ha a tudomány szentelt csarnokában a hasznoscska szagával kufárkodunk, vajjon mit kell hát tanítanunk a középiskolákban? Még az ugynevezett reális tudományok: a mathesis, földrajz, természetrajz köréből mi marad meg, a minek az ugynevezett reális paedagógusok, ha következtetek akarnak lenni, megtudnának megjelmezni? Vajjon mi haszna van belőle a tanulóknak, ha a Dalai Lama országválat megismerkedik. Vajjon a postahivatalkó földrajza, a mit tudnia kell, összehasonlítható-e a tudományos földrajzzal? A sakál szokásainak ismerete szükséges-e arra, hogy valaki kitűnő prókator legyen? A pénzügyi kapacitásnak mi szüksége van arra, hogy a trigonometriát tudja?

Hiszen ha a praktikus paedagógusok elve győzedelmeskednek, annak a képzelt kornak kellene következni, a mikor a gyermek koponyáját a tudós megmérgezi és csalhatatlanul megállapítja, melyik csősznek, melyik papnak, huszárnak való, azt aztán csecsemő korától kezdve papnak, csősznek vagy egyébnek nevelik. Milyen kitűnő szakmákat lehetne így nevelni és mennyi fölösleges dolgot, a minek a gyakorlati életben semmi hasznát sem veszi a tanuló, mellőzni!

Akárhogy gondolkozom is a görög-ellenes, nagyságos elmék okain az én kis eszemmel, csak azt látom, hogy elveik végső konszekvenziája a képtelenség utvesztőjébe téved, pedig szükségesnek tartom megjegyezni, hogy nem vagyok a görög nyelv tanára. Az a praktikus kor követelményeit, a fölösleges tehera jelszók — ide megyen ki okoskodásunk — csak afféle színes buborékok, a melyek ha tettszöke is, az első érintésre szétpattan. Egyszerű sarkigazság dönti meg a káprázató okoskodást: a középiskola célja az általános műveltség alapját megépíteni. Arra neveli az ifjúságot, hogy ha esetleg akármelyik tudományos pályára lép, megadja nekik a szükséges előismereteket. Nem akarom most a görög irodalom újja szülő hatását egész Európa irodalmára megemlíteni, csak a divatos praktikus áramlatnak hódolva kérdezem: homlokára van-e írva annak a gyerekeknek, mikor feladják az első osztályba, papi, tanári vagy orvosi pályára viszi-e hajlama kedve?

Pap ugyan nem lehet görög nyelv nélküli, de nem lehet tanár se, sőt természetűdős sem (pedig ezek tartanak a görögre legnagyobb haragot), mert technikus terminusai legnagyobb részének értelme mélyeséges titok lesz előtte, ha a görög grammatikával ellenséges viszonyban van. Így van vele az orvos is; az ügyvéd, mérnök inkább nélkülözheti a görögöt, de a politikus már aligha.

Ime milyen nagy hühváló alapítottuk meg a reálisokakat s a vége: a reálisokak tengődnek, a mit szerelmes barátai sem tudnak eltagadni. Mi az oka a reálisokak tengődésének? Az egyoldalúság átká. A matematika, mint akármelyik más tárgy is, rátermettséget kíván. Az a tanuló, a kinek tehetségeit nyolczkilenc éves korában ugy sem lehet jól megismerni, reálisokálába kényserítve, ha valahogy nagy kinnal meg is uszsa az osztályokat, a műgyesetemen menthetle-

nül elzúlik. A műgyesetemen statisztikája szomorúan bizonyít mellettem, 200—300 első éves közlül az utolsó éven marad 50—60. Ez az oka a reálisokak hanyatlásának, ez a tulajdonképpen való oka a mostani divatos, egységes középiskola eszméjének. A reálisokak kedveért agyonkurálják gimnáziumainkat is.

Vajjon nem sokkal praktikusabban jár-tak el őseink, a kik, ha a gyerekek nem a tudományos pályára való volt, néhány gimnáziumi osztály elvégzése után iparos pályára adták, a hol okos értelmességével később is kitűnt társai közül. Mindig meg-látszott rajta a gimnázium nevelő ereje. Nem praktikusabb megoldása volt-e a kérdésnek, a mostani polgár- és reálisokak dédelgetésénél? A rájok fordított tömérdek költség dacára a reálisokak tengőd-nek, a gimnáziumba pedig tódul az ifju-ság. Innen arután akárhányszor jeles mérnök került ki, dacára a kiátkozott görög tu-dománynak.

Valóban sajtáságos logika! A reális-iskola beteg és a gimnáziumnak akarják beadni az orvossgot. Hát reformálják a reálisokakat, ne nyomorítsák meg a gimnáziumot céltalan kísérletezéssel. A gimnáziumnak immár elég nagy multja van, érdemeit hiányai dacára sem lehet elta-gadni. Miért akarjuk hát a türethő álla-potot a bizonytalan kétes jövődóért fel-cserélni? Különös becavágy az, a mely a művelt közép Európa példájától elfordulva, Szerbia gimnáziumaita lelkesül, a hol a görögöt nem tanítják.

Ha valahol, az oktatás ügy vezetése-nél szükséges a konzervativismus. Külön-sen pedig kis nemzetek ne kísérletezzenek, mert annak hatása végzetes lehet. Hagy-juk ezt a nagy nemzeteknek, mi csak a kipróbált jót vegyük át és honosítsuk meg.

A görögnyelv tanításának sikerte-lenségét is emlegetik. De ennek a vád-nak is a szemébe lehet nézni. Mintha matematikából, vagy más tárgyból na-gyobb lenne az eredmény. Bizony van-nak jó és gyenge tanulók, vannak olya-nok is, a kiknek semmi tehetségük a nyelvtanulásra, vagy másoknak a reáli-ákra (mert bizony olyanok is akadnak) ezek tehát mennél kevesebb görög-gel hagyják el az iskolát. De vajjon azért elvesztegettek idejüket? Dehogy! Esztük esztergyályozódott, a klaszikus munkák e részenként való olvasása is szívóket ne-mesíté, jellemökre tüdősen hatott. Hisz-sen a középiskolai tantárgyak megvá-lasztásánál nemcsak a tudásból származó gyönyörűség, vagy mondjuk haszon az irányadó, hanem az is lényeges, meny-nyire fegyvelmezi a növendék esztét, hogy később kitaró szellemi munkára képesítse. Azt pedig minden realista el-fogja ismerni, hogy a nyelvek, irodal-mak tanulása nemcsak az esztét fegyvel-mezi, hanem szív- és jellemképző is egyuttal.

Hallottam és megértem azt az ellen-vetést is, hogy ott vannak a fordítások, abból is csak annyit merithet a növendék grammatika nélkül is, a mennyit az eredetiből. Eszembe jut erről az az uri-ember, a ki azzal dicsekedett, hogy látta ő már a tüzhányó hegyet is borzalma-san nagyszerű munkájában. Persze nem Nápolyban, hanem a színpadon valamely látványos darabban. Azt tudom, hogy Homer és a fordító két különböző egyén-ség. Tudom azt is, hogy a jó fordító-nak költőnek is kell lenni. Ha az ere-deti nemes érzés saját egyénisége és nemzetisége kohóján nem tudja megol-vasztani és formába gyurni, munkája csak torzkép lesz. Ott van Baksay Ho-mérje. Remek magyar átdolgozás, de csak az anyag Homer, a forma Baksay, tehát tősgyökeres magyar forma. És ez

az ítélet nem gáncs, hanem a legna-gyobb dicséret.

Az az eljárást meg éppen nem ér-tem, a mely a görög irodalom fordítását kívánja, de a nyelvet az iskolából kiki-szöböl. A fordításhoz talán csak szük-séges a görögnyelv tudása. És ezt a nyilvánvaló ellenmondást a fakultatív tanítás eszméjével sem lehet áthidalni.

A tanárok megmondhatják, hogy az ilyen tanítás alig több a semminél. Azzal meg kár is vitatkozni, ki a görög remekek jellemképző erejét, érté-két tagadja. Az az ítélet, a mit én is olvastam, hogy Achilles, a természetet ez őseréjű fia nem gentleman jellem, mert nem járt el a mostani illemszabályok szerint, legfeljebb egy kis mosolygást érdemel.

Egyet azonban hiszek és vallok. A mai nyelvtanítás, ámbár tudományosan tetszetős, rendszeres is, nem természetes és nem felelhet meg a céljának. A nyelv — legyen az élő, vagy holt nyelv — e rendszer nyúgében, élettelen anyag, mely fölött filozofálni és grammatizálni kell. Mint azt már kifejtettem egyik cikkemben, a nyelv szerkezetének egy-pies tudása sohase fog célhoz vezetni. Ne csak könnyből fordítsan a növendék, de iparkodjék gondolatait a tanult nyel-ven ki is fejezni. Beszéljen a tanár nö-vendékével azon a nyelven, a mit tanít, természetesen óvatosan, fokozatosan ha-ladva. Ez lesz az elevenítő, életteljes tanítás, a melynek nagy hatását mind-egyik tanár látni fogja tanítványán. Így jut az öntudatos ösmerethez, e nélkül a nyelvtani törvények legkittünőbb isme-rete is fölösleges terhe marad az em-lékezetnek és lassan-lassan elkallódik.

Fejtegetésem végéhez közeledik. De nem hagyhatom el még egy erőssége-met, mely magyar emberre nézve a leg-fontosabb. Minden idegen nyelv tanulá-sa a magyar nyelv és érzés lángoló kultuszának tüzeinél induljon meg. A magyar nyelv tanára hármlik a nagy felelősség, ha az idegen nyelvek tanulása miatt a tősgyökeres magyar észjárás meghibban. De felelős érte az idegen nyelv tanára is, ha nyelvgyilkos, szórul-szóra való fordítással rongja meg tanít-ványa magyar nyelvérzékét. Ezt kell első sorban számítani az iskolából.

Történeti tényeket mondok, midőn állítom, hogy csak akkor indult meg Európa minden népénél a nemzeti iro-dalom fejlődése, mikor a görögöt meg-ösmerték. Mondom megösmerték és nem utánozták. E lángeszű nép irodalma a nemzetiség őseréjű, a legnagyobb nemzeti megvilátkozása. Ebben a tekintetben a görög irodalom fontosabb a latinnál, a mely a görög naptól hódított fé-nyesség.

Legyen is ez a fölséges irodalom örök mintaképtünk, ha a nemzetiség kultuszától akár irodalmunk, akár társadalmunk csak egy percze is eltánto-rodnék.

Gyöngyössy László.

— **Beltölí hírek.** Gyász Rudolf trón-örökösért. A királyi család gyásza Rudolf trónörökösért a halálzás évfordulójától számítandó hat hétre meghosszabbított. E szerint a királyi család gyásza március kö-zepéig tart. — A Kókán-ügyben e hó 10-ére tarték ki a végtárgyalást. Kókán vé-dője azonban a vádhatározat ellen föllebbezést jelentett be, s így 10-én aligha lesz meg-tartható a végtárgyalás, ha csak a törvény-szék vissza nem utasítja a föllebbezést. — A turiniki kirándulásra, melyet a budapesti egyetemi ifjúság rendez. eddig 150-nél többen jelentkeztek. Ezek között van 11 orsz. képviselő, 8 lelkes s több községi tiszt-viselő is. — A temesvári lottó-gyűben március 18-án lesz a végtár-gyalás. — Czékus István, a tiszaí evang. egyházkerület püspöke, a lutheránus pánszlavok réne, csütörtökön Rozsnyón 71

éves korában elhalt. Igazi magyar érzelmi püspök volt, a ki mindekor a magyar nemzet eszme és nyelv érdekében szállott síkra. Halála valóban nagy veszteség. — Zólyomi W a g n e r Dániel, ismert fővárosi orvos, Budapesten elhunyt. — A királyi tégnap reggel Bécsből Budapestre érkezett. — Haza-érkezése után azonnal rövid kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. — Szarvas Gábor nyelvész. kir. tanácsosi címet nyert.

— **Országgyűlés.** A képviselő-ház ülése febr. 6-án. A képviselőház csütörtökön befejezte az igazságügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Az ülés elején Komlóssy Ferenc szóba hozta az elke-rezteslések ügyét, mire a miniszter megayug-tatolag válaszolt. Ezután Madarász József tiltakozott ama hang ellen, melyet Szilágyi használt Polónyi Géza és a független-ségi párttal szemben. A miniszter kijelentette, hogy ő nem a pártot, hanem Polónyit támad-ta. Erre Polónyi Géza fölolvasta néhány passzust Szilágyi ama beszédéből, melyet egy alkalommal Pauler miniszter ellen tartott és melyben sokkal sértőbb kifejezések voltak, mint a minöket ő használt a miniszterrel szemben. A függetlenségi párt élénk helyes-lésekkel kísérte alelnökének rövid felszólalá-sát, melyet azután követett a ház elnöke, ama kijelentése, hogy Polónyi mult-kori beszédében nem sértette meg a parlamenti illelmet, mert különben ő utasította volna re n d r e. Ez az enunciació nagy fölhang-gal keltett; igen kellemetlenül érintette a kormánypartot és a mérsékelt elieazeket, de an-nál nagyobb lekesedést szült a függetlenségi párt, mely perczekig eljezette az elnököt. Az ülés végén Szilágyi bejelentette, hogy a börtönügy rendezéséről jelentést fog a ház elé terjeszteni.

Ezzel az igazságügyi tárca tárgyalása véget ért.

A képviselőház ülése febr. 7-én. A képviselőház tegnap megkezdte a földmívelési miniszterium költségelirányzatá-nak tárgyalását. Dániel Ernő előadói be-szédé után, a mely a tárca ügykörében törté-nt változásokat ismertetvén, a költségvetést elfogadásra ajánlotta: gróf Szapáry Gyula földmívelési miniszter szólalt fel, hogy kifejtsé programját, melylyel a törvényhozásnak ez ideig meg adása volt. A beszéd kiválóan három kérdést ölelt fel: az állategészségügyet, a filloxera-vészét és a viszbályozást. Tényleg ezek körül fordul meg az idő szerint az in-tenzív mezőgazdasági politika egyik része. És erre vonatkozólag a miniszter bár nem kime-rítö, de kielégítő nyilatkozatokat tett. A mező-gazdasági politika másik része: a termény-értékesítés utjainak, módjainak javítása, a magyar nyers termelés alkalmas fogyasztási piacainak biztosítása és felkeresése iránt azonban a beszéd nem tartalmazott felvilágo-sításokat. Ez irányban tehát a program hi-ányos. Szala y Imre szakszerű, sikerlnt be-szédében utalt a miniszter programjának hi-anosságaira. Részletesen és érdekesen szö-lt szöszöszöztünk helyzetéről, a filloxera-kérdésről, bortermelésünkről, lótenyésztésünkről és több más mezőgazdasági kérdésről. Zay Adolf fentartván a miniszterrel szemben várakozó álláspontját a közép- és kisbirtokosok gaz-dálkodásának javulására, a költségvetést nem fogadja el. — Az utolsó szónok Melczl Oszkár volt, ki különösen az erdészeti mező-gazdasági érdekeket fejtegette.

— **Külföldi hírek.** Bulgáriában ismét müködik az oroszok cselészövé keze. Panicza őrnagy formális összeesküvést szözt Ferdinand fejedelem ellen, mi miatt többen elfogattak. Zankov, a hirhéd agitátor, elég merész volt nyílt proklamációt intézni Fer-dinánd fejedelem ellen kit felszólít, hogy ha kedves az élete: távozzék minél előbb Bul-gáriából! — Miniszterválság. Keuchenius hollandi gyarmatügyi miniszter beadta lemondását, mivel a felsőház visszautasította a gyarmatügyi budgetet. — Vilmos császár a német hivatalos lapban két rendeletet közöl, melyek a munkások helyzetének javít-ását czélozzák. A császár e mozzalomnak, melyet megindít, nemzetközi jellegű és jelen-tőseget önjait kölcsönözi. — Nagy bá-nyaszerecsétlenség. Dél-Waleg

mint a
nap utol-
de fogják
idei nagy

Szerbia.
a közt a
akittatni,
lóságuk.
tényleg
ügyivó

Belg-
hogy a
n el fog
g a két
ályzót
el t o-
legszebb
táferhe-
l napon
ment fel
eletéből
torony
ényvel
les jel-
n pa-
20-án
iul. —
ág leg-
F el
József,
fel-
árva
J o m
lapok
Ria-
ki;
ek a
dalmi
nára
Den-
czár-
szk-
álait
at a
ráo-
ostát
neg-
o r-
ké-
rta
re-
né-
llió
c k
el-
g-

ik

ik

ik

ik

ik

ben, az abersychani kőszén-bányában, nagy legrobbanás történt. A bányában 300 munkás van eltemetve. kikhez nem lehet hozzáférni. Eddig 40 holttestet találtak meg. — A francia kamara 285 szavazattal 203 ellenében elvetette a nagy parlamenti bizottságok alakítására vonatkozó indítványt. — A király saját pénztárából 20,000 frtot adományozott a cseh tudományos akadémiának. — Schmitz báró, a francia hadsereg egyik legkiválóbb intendánsa, Párisban meghalt. — Románia b. A Bratiano miniszterelnök elleni vád mindegyre veszt komolyságából a közvélemény mindinkább meggyőződik arról, hogy a vádbizottság tulbuzgón jár el hivatásában. A bizottság még eddig terhelő adatot nem talált.

Tallózás.

(Vilmos császár — és a közkatonák. — A párbaj ellen. — A németek. — Kőrössy Sándor. — A debreczeni republika. — Plágium. — Az archimédi pont. — Elégia és óda. — Személyi hírek. — Dicsekvés az ösökek. — Az olló — mint főmunkatárs.)

Németország fiatal császára sokat beszél és beszéltet magáról. Állandóan foglalkoznak vele a hírlapok, melyek hol utazásainak történetét jegyzik fel, hol pedig pohár-köszöntőivel, vagy pedig más beszédekkel foglalkoznak.

Hogy minő szerepet fog a jövőben Vilmos császár játszani s minő helyet foglaland el a világtörténelemben: azt ma még nem tudhatjuk, de annyit már is látunk, hogy tetterőtől hevülő, ambiciózus fiatal emberül Németország trónján, a ki igen gyakran fején találja a szegőt.

Vilmos császár figyelme arra is kiterjed, hogy a közlegények ne legyenek a tiszték szekatúrának kitéve. Nagyon megszívlelendő szavak azok, melyeket a fiatal császár a német hadseregbe lépő hadapródokhoz intézett, a következőket mondván:

„A birodalom számos vidékéről panaszkodtak a katonák, hogy a legények elkövetett kihágások miatt. A legényesség szemben ne legyen nyers vagy csipős, hanem elnéző és türelmes; ne kívánjon senkitől többet, mint a mennyire képes.”

Azt hisszük, hogy e császári figyelmeztető szavak meg fogják könnyíteni a németországi kőzkatonák sorát. Ilyen forma nyílt parancsot a mi hadseregünk rendeleti lapjában is örömmel olvasnánk!

Vilmos császár a párbaj-mánia ellen is erőlyesen fellépett. Kimondta, hogy rangját elveszti azon tiszt, a ki tiszt társát párbajban megöli.

Nálunk — még eddig — megfordítva áll a dolog. Azon tiszt veszt el rangját, a ki párbajban helyt nem áll.

Miután azonban egy katonai, mint a polgári ügyekben a németeket utánozzuk (ez utóbbi téren többnyire nagy kárunkra!), valószínű, hogy minálunk is előbb-utóbb behozzák a fiatal német császár rendelkezéseit!

Mi magunk is rokonszenveznénk a német császárral, csak a muszka-czárrel ne csökölözünk!

Vagy talán Judás-csókók ezek?!

Külömben magukra a németekre se haragszunk. Jó nép az! Istenfélő, jámbor, szorgalmas. Irodalma magas színvonalon áll, hadserege fegyverkezett, kereskedelme virágzó, közgazdasága kifejtett, csak az állattenyésztés egyik ágában, a lótenyésztés terén nem tud felmutatni nagy eredményeket.

A „DEBRECZENI” TÁRSÁJA.

A lelkész lánya.

— Regény. — Irta V. Gáál Karolina. (Folytatás.)

— Ez itt fiam, telivér angol, — mondá Sziklay fiát elibe tolvá, beszélj vele angolul vagy francziául, te tudsz, anyja felséges angol nő volt elhunytával mit sem tarthatott vissza tőbbe, hogy honomba ne térjek. Ez is majd megszereti hazámat, ha egy lelkes magyar hölgy arra megtanítja De ni, ni, hát ez az anyci itt? — kérdé Juliára mutatva — ki ott áll az ajtónál, kezében a cselédétől át vett lámpával.

— Milyen fekete haj, — kiáltá Villám hangosan és atya karjára tevő kezét: Juliára tekintve.

— Julia leányom, — bemutatá az esperes.

— Csak hiában. Mindenek felett legszebb a szép magyar leány, — mondá Sziklay és megfogva Julia kezét, édes örömmel atyailag tűzött homlokára egy csókot.

— Kérem kedves Julia, legyen barátságos az én Vilmosom iránt kinek nehezére esett miattam Amerikát elhagyni, de talán majd megszokik, ha ilyen angyal vigasztalja a magyar földön. Jó szive és egy kis ügyessége is van, aztán megvalloim többet nyert szellemből, mint anyjából, ki tulajdonképen nem egészen angol volt, mert apja francia nőt vett.

Villám már megszólította Juliát, ki francziául felelt s most már megkezdődött a tárgyalás.

Izletes estebédük után Julia zongorázott Villám sajnálta, hogy nincs nála fuvolója, de

A nemzetgazdák (ilyen is több kiváló férfi akadt Germániában) még mai napig sem tudták megfejteni azon rejtélyt, mi lehet annak az oka, hogy annak dacára, hogy a németnek víz (Wiese) a réjje, háj (Hea) a szénája: mégis rossz (Ross) a lova! — Még csodálatosabb az, hogy a németnek haljlik (Heulig) a szentje, tótt (Toit) a halottja és gebbedt (Gebet) az imádsága!

Kőrössy Sándor ur, a legelőbb szájú honatyá, már is hazabeszélt, pedig még távol van — a képviselő-választás!

Nem tűrhette azt, hogy a függetlenségi párti Polonyi fogja pártját Debreczennek a kir. tábla kérdésében. Neki is szótokolnia kellett, hogy mennyire szívén viseli Debreczen város érdekeit.

Sok szepet mondott Debreczenről. Többek közt azt mondá, hogy „a városban hangzik a magyar nyelv legekesebben.” Ő is a debreczeni taligásoktól tanulta meg, hogy mint kell ékesen szótokolni!

Nagy hatásra volt számítva azon aytalkozata, hogy Debreczen „saját munkájával, ügykezelésével és szorgalmával fejlődött oda, hogy csaknem egy kis republikát képez.”

Hogy merete ezt egy loyális maneluk ki-mondani? Hogy meri a republika ki-sértetett a sirbő föléidézni, mikor annak már a pusztá nevéből is idegesek ama bizonyos „magasabb körök!”

Igy — non itur ad astra!

(Csillag alatt — rendjel-csillagot értve.)

Sok eredeti eszme mellett plágiumot is fedeztünk fel a Kőrössy ur beszédeben.

„Debreczen — ugymond — a magyar embernek éppen az, a mi az oroszok — Moszkva!”

Ezt más valaki mondta ezelőtt pár évvel a debreczeni honvéd-temetőben, — Kőrössy bácsi tehát plagizált!

E plágiumot szivesen megbocsátjuk neki, ha régi elveit (aano 1848.) vissza-plagizálja!

Meg van oldva a nagy rejtély: Kőrössy bácsi fötalálta — az archimédi pontot.

Azt mondta a febr. 5 iki korszakalkotó beszédeben: „Debreczen város volt az az archimédi pont, a honnan az abszolút hatalom fegyveres ereje e hazából ki-mozdítva lett.” (Szent Isten! Micsoda magyar beszéd ez! Már még sem a debreczeni taligásoktól let t Kőrössy bácsi magyar nyelvre megtanítva!)

E mondatot mi a következőképen variáljuk:

„Debreczen város lesz az az archimédi pont, a melynek 3 ik választó kerületéből — a legközelebbi képviselőnek kérelmére hozott, kik a városi közgyűlésnek az 1890-ik évre leendő felfüggesztését kérték azért, — mert — mint állítani elég vakmerők voltak — a közgyűlés többsége (a függetlenségi párt) oly inczidenseket követ el, hogy a nyugodt tanácskozás lehetetlen.

— Ekkor eldaldolhatja Kőrössy bácsi: — „Cifra szüröm szegre van akasztva... Fene szélbál! szörnyen kiporozta! Mandatától bucsut kellett venni. Elmeleket már — z abot hegyezni!”

— Erre az elégiára — visszhang gyanánt — a következő ódat szerze egyik fészületlen helyi költőnk:

ezen segített az esperes ur, kedves neje egykori hárfájáról levette fuvóláját s atadá Villámának.

— Hadd szólaljon meg ma este, anyai év után, — mondá Sziklaynak — egy is ünnepe ez ránk nézve hogy még egyszer az életben találkozunk.

Később a három régi barát a tanuló szobába ment, Julia pedig Villámával maradt ő zongorázott neki hoi darabokat.

XIV.

Mit érzett a boldogtalan Ödön, nehéz volna elé sorolni, midőn a vendégek érkeztek s atya irtóztos lélekállapotának tanuja volt. S ő a felnőtt ifju érdemlé az idegenek előtti visszataszítását, mikor összeomlani látta és segélni óhajtott neki.

Öt odázta el kezével s ő rá nézett oly vadul? Hisz ő nem oka a vendégek jövetelének.

De arra gondolai még iszonyubb volt, mit a künn maradt Villám mondott, hogy az ő atya elmezavart! Lehetéges-e az? Ezt nem lehet elviselni. Márkayt holnap kérdőre vonja, legalább abból némi fájdalommas vigaszt bár, de csakugyan vigaszt merítend, hogy atya nem beszélt valót mikor őt megtagadta fiának lenni.

Lénárd értesíté, hogy egyedül étkezétek, mert az orvos a méltósága mélett van.

Ő nem tudott semmitelők étket magához venni, elsötétült az élet előtte s mennyivel jobban tölté tegnapi ilyenkor az időt a lakadalomban.

Nála volt ismét a gyűrtü, mit a gróf visszaadott neki, el fog menni ezzel az espereshez és megtudja tőle, hol vette s elmondja neki miért oly érdekes ez ő előtte.

Gábor a tisztelendő urékól jött s beszélte Ödönnek, hogy az amerikai urak ott vannak az esperes urnál s nagyon jó kedvük van.

— „Hallod-e te Kőrössy bá! No de Kőrössy bá! Hát az élvek függenek má? No de függenek má? Jaji, jaji, jaji! Jaji az átkozott! Negyvennyolczra esküdtözt: — Mégis ma meluk!”

Személyi hírek.

Kovács Gusztai, a debreczeni szocialdemokrata párt vezére, belépett az erkölcse-nem esítő egyesület tagjainak közé!

B. Dittfurt né urholgy, a lelkes honleány, lapunk néhai talányainak buzgó fejtoje, Pozsonyból, hol kevés a házsulandó fiatal ember, városunkba tette át lakását. Itt keresi — a J ó r e m é n y s é g f o k á t! (S egy helybeii fogorvosai ujra plombiroztatja — a fogát!)

Kádás Imre színész, a szinten ismert talány-fejtő, Valentin Lajos színigazgatónk segéd-tenoristává szerződött.

(Ez utóbbi szelleműd vizczeket csak a szerkesztőség benfentes tagjai értik és elvedzik!)

A debreczeni „iró és művészi kör” esztörtöki esztelyein sok bohóság történt. Ha Kahály és Kis taligás jelen vannak, akkor pláne vége hossza nincs a sikerült tréfáknak. Egy ilyen sikerült ötletet örökítünk meg itt az utókor számára, hogy majd a jövő kor történet-búvára megírhasa ő nagy fontosságú, irodalmunkra új fényt derítő kör történetét.

A bohém-társaság egyik tagja azzal dicsekedett, hogy az ő ősei egykor milyen nagy szerepet vittek. Egyik őse — ugymond — a mohácsi csatában esett el.

— Igaz — jegyzé meg a furfangos Kis taligás — Tomory alól lötték ki azt az ősdöt!

(Fein! — Mondaná rá B. W. M.)

Abban a szobában, hol a fiatal óriások hetenként egyszer találkoznai szoktak, a falra egy óriási olló van felfüggesztve. Az olló felett nagy betűkkel a felírás diszlik:

„FŐMUNKATÁRS.”

Gyöngéd czézás arra, hogy a körnek iró tagjai igen ügyesen, nagy szakavatottsággal kezelik — az ollót!

Hiába, olló nélkül nincs lap-szerkesztés! Olyan nélkülözhetetlen szerszáma ez az újság irás mesterségének, mint a szabónak a varró-tű, a csizmadiának a dikics, az asztalosnak a gyalu, a borbélynak a borotva!

Hanem mégis vannak (igaz hogy ritkán) olyan napok is, midőn az olló pihe. Ilyen napok azok, midőn elvégi helyette a munkát a:

Sarló.

Vidék.

(Levelezés.)

H. Bözörmény, febr. 4. Városnak legközelebb mult közgyűlésében olvastott fel a megye alispánjának azon határozata, melyet 77 városi képviselőnek kérelmére hozott, kik a városi közgyűlésnek az 1890-ik évre leendő felfüggesztését kérték azért, — mert — mint állítani elég vakmerők voltak — a közgyűlés többsége (a függetlenségi párt) oly inczidenseket követ el, hogy a nyugodt tanácskozás lehetetlen.

— Az alispán — igen helyesen — nem hitt a 77 képviselőnek és nem függesztette fel a gyűlést.

A függetlenségi pártot vádolják avval, hogy inczidenseket csinál, hogy a

közigazgatási és közgazdasági ügyek menetét akadályozza.

Ez nyílt rágalom, mert e párt csak Paksy Károly elnökségére mondott vétőt, mint a ki állását fel van függesztve s jól lehet a közgy. bizottság megváltoztatása a közgy. és végzését, de a közgy. bizottság határozata a miniszteriumhoz felebbeztette s míg az nem dönt, felfüggesztése törvényes s elnöksége nem ismerhető el — legalább az én egyéni véleményem szerint.

A függetlenségi pártot merik vádolni? hiszen éppen e párt vezérferfiái — mintegy 34-en kérték a közgyűlés által helyettes polgármestertől választott Dr. Gacsó Kálmánt, hogy hívjon össze közgyűlést, „nehogy a város ügyei a gyűlés nem tartozása miatt rövidülést szenvedjenek.” Nem tette. Bizonyossá tudja miért?

Nem a közgyűlés többségét — mely törvényes alapon állott — éri itt a vád. Hiszen megtörtént az is, hogy a közgyűlés többsége fejosztatta a gyűlést, felfüggesztette a polgármestert, kijött a gyűlés teremből és a polgármester mégis 10—15 képviselővel folytatta a gyűlést és tárgyalat.

Nem ez-e a törvényellenesség? — Nem ez-e az inczidens?

Es most jön elkeserítő labdac: — városunk türelmes lakosságának ezt ismét Paksy Károly polgármester adta.

A város egyik szorgalmas jellemzilárd tá.ácsnoka — pártunk derek alelnöke — id. Uzo nyi Peter ur ellen vát feljelentést tett egy közgyűlésben mondott nyilatkozata miatt, felhozván, hogy az illető ő vele szemben tisztelenséget tanusított, hogy a népet a törvény és felsőbbégek iránti engedelmességre tanította, hogy hanyag, ezért oly segédet kell mellette tartani ki az összes adóügyi dolgokat elvégezhetné egy maga, — továbbá, hogy az ő felfüggesztését indítványozta.

A gyönyörű kifejezések egymást érik a vádlevelében, — a közgyűlésnek többsége s annak különösen a Paksy ur eljárását bíró része örfjögő csoportnak, Uzo nyi tanácsnok, „korhely” igazgató, bujtogató népszerűség hajhászónak” van nevezve. Hogy mily alaplanok e vádak elég ha hivatkozunk városunk közgyűlésére, mely közgyűlés bizonyosan állást foglalt és szorgalmas hivatalnok mellett. Vannak korhely hivatalnokaink az igaz, de azok Paksy ur szekerét tolják, így méltán lehetnek tétlenségben. Uzo nyi tanácsnoknak csak egy a bűne, hogy nem tudta már tovább ő sem nézni a polgármester eljárását és szolt a törvényes alapon s megakadályozta, hogy valami különös történjék.

E feljelentés folytán Uzo nyi ellen a megye a lispánja elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

Ez ellen azonban fellebbezett.

E dolgoból is sajnosan kezdjk ismerni közigazgatási rendszerünk.

Hiába mutatja ki egy város közgyűlése napnál világosabban egy „szabad elva” hivatalnok kötelesség mulasztását, „formahibát” miatt nem rendelik el ellene a fegyelmi vizsgálatot, de ha egy „függetlenségi” tisztviselő ellen csak egy szó hangzik: menten nyakába dobják a vizes lepedőt. — Nagyon sajnós, hogy ezt nem speciális esetre kell értenem, hanem általános iteletül kimondanom.

Ugy tudom, e felfordult világ miatt interpellálni fogják a miniszter urat — a parlamentben. El kelne nálunk egy kis részrehajlatlan vizsgálat, de ilyet hol keressünk??

beszállásolva, volt a grófné is jobban bevonva a társaságba. Hardek ügyes fiatal ember volt, kit a mai elhízott kopasz fej nem gyanította benne. Ő szép férfi is volt akkor egyecruhájában s udvarolt a grófnénak. Nem fogadta el ugyan, de néha társalgott vele, mint tanult ember.

Akkori időben egy fiatal özvegy jött a jött a vidékre, e szép Laura, ennek kezzett mindenki hódolói: a keuelyes, kaczer asszony estélyeket, szini előadásokat rendezett; én is, — mondá Sziklay, ily ezeket beleszelle — pillanatra, mint mások, Laura bájnaink hódoltam míg jellemet ki nem ismerem, s Hardek is elahagyá.

Fájdalom, a grófné fáradságot vett magának a hamis nőt szebb irányu életre terelni, de az nyerte vele, hogy Laura nyílt ellenséggé lett s hálátlan lett anyai nemes jóakaratrát.

Ekkor Amerikába kellett mennem, igazán tört szívvel, mert a grófnénak hű embere voltam, főve a szó teljes értelmében: feltehetően őt Hardek incselkedésétől és Laura bosszujától. Tavollétem alatt két levelet kaptam a grófnétól, egyet Armintól, azonkívül soha 18 év óta nem semmit s tudtam felőlök. Hardek beszélt a gróf elutazását külhomba, hol a grófnét elveszté s annak halála által elmebetegségre esett; hogy ily derek fia van, azt csak Pesten, most ideutazásomban tudtam meg, — mondá, szemében szétmorzsolva a visszaemlékezés könnyeit.

Ödön a helyett, hogy helyes nyomra akadt volna, jobban belezavarodott ez elbeszélés által a dolgokba.

Az volt hát anyja csábító barátja, holott mind a három férfi, kik barátságát élvezték, a lelkész, Hardek és Sziklay anyagi erényű és tőrő nőnek lenni állíták.

(Folyt. köv.)

Csak mikor Hardek a kastélyba lett

Me s á g o s is állap febr. 2 bevé dezte ug több 20 200 frt tánczvig véget.

juság apríl hó Lajoshoz vonatkoz csatolta „Polg Az ján szel melyely lobogtat rüljete Fáj ifju sziv legaogy rongásba az egész zetták mulatát csó aggo istenne Fén néma im az Ó Na egy vágy alidásért Fen magyar e sirig tar leme örs részveté gyamolita szeretett kiséri nek volunk ő Csó tól nem páratlan és valljuk hetlen vá szemtől-s dicsőbb a nyozott R Látó szent vall hazát ör nem hagy lensége e dez, miér dását ké Es nemes cz Mert leha vonak né utnak vég zott alak rándokutj szu sora reste Öt rste, a „n radna teh érdemesse Nem legnemes cse: a ha az eddigi len ifju n méltó apá Föl tömegesen jelszavunk

Az u ban van u gyunk gy rusk közt kalmat, il zánkiához öket sem, jellege: „rinba” mi tartva.

Az u urral, a m dájának fő E minőség ba utazik, kényelmes sának ere nyomtatban is a követ hatunk: 1890 a Szabady vani-utca Budapestr elszállások Kossuth I és környe 19-ikén u vagy Nápó

Az u kényelmes hatvan na viaszautas teljen, po közö ne

MEGHÍVÁS

az „**ISTVÁN**“ gőzmalom társulatnak
1890. március 2-án, délelőtt 10 órakor
a városháza nagy-tanácstermében tartandó
**ÉVI RENDES
KÖZGYŰLÉSÉRE.**

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság által előterjesztett 1889-ik évi mérleg, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása, a felmentvény megadása, a tiszta nyereség feletti intézkedés és a javasolt osztalék megállapítása.
5. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjánai betöltése.

Kelt Debreczenben, 1890. január 23-án.

Az igazgatóság.

Felhívtnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazoló jegyeiket — az alapszabály 28-ik cikke értelmében — a közgyűlés előtti napig a társulat cseplő-udvari irodájában átvenni ne terheltesse, hol egyszerűen a mérleg és az igazgatóság jelentése, február 24-től kezdve, megtekinthető.

FISCHER JÁNOS

„**K E G Y E L E T**“ temetkezési intézete
DEBRECZENBEN,

elvállal temetések rendezését legolcsóbb árak mellett 10 frttól kezdve:
Teljes temetések halottas kocsikkal vidéken is eszközöltetnek.
SIREMLÉKEK 4 frttól kezdve kaphatók
Ércz, élő és francia művirág
K O S Z O R U K
Ingyen szalagírással, nagy választékban és a legszébb kivitelben kaphatók.
Piacz, Czégely-ház Miklós-utca sarkán, a megyeházzal szemben.

Tüdő bajok.

(Rectal-befecskendés)
(tüdővész, sorvaság, idült hörgőstb. stb.)
gyógyítása, mely orvos és az avaszeremképe volt, gyógymóddal tel. Ennek legnépszerűbb bizonyítékait képezik a meggyógyultak, tanárok és orvosok elismerő iratai, zárdák, lelkészek stb. köszönőlevelei, melyeknek megbízható másolatát kívánatra mindenki megkaphatja egy részletes leírással prospectussal együtt. Ez erős záradék a kisszámú orvosok részére, akik ezt nem hiszik.

A gyógyszerati folyóiratok előnyös értesítései, a legnagyobb kórházakban való alkalmazás bizonyára fényes bizonyítékát nyújtják a Rectal befecskendezéssel való gözbélgés meglepő hihetetlen sikerének.

A következő híres egyéniségek, mint dr. Bergeon tanár, dr. Morel, Cornil tanár, Verneuil tanár, Dujardin-Beaumez tanár, Franzi tanár, dr. Stutz gyógyszerész jelentései szerint a köhögés, kiköpés, láz, horgos már néhány nap múlva csökken, később egészen eltűnik, az étvág növekszik, a test sulya 5 kg.-ig nehezebb lesz, légzési nehézségeknél azonnal könnyebbülés mutatkozik. Ehez hasonló jelentenek a betegek is. Maga a gyógymód nem terhelő, nem zavaró és nem okoz utóbajt.

A cs. k. szabad gázbelégzési készülék (rectal-befecskendő) magán használatra teljesen a szükségesekkel együtt a gázkészítésre, szállítja 2 frttól, gáz-mérővel 10 frttól készírtában, vagy postai utánvét mellett.

Dr. Altmann Károly,
specialista tüdőbajokban,
Bécs, VII., Mariahilferstrasse 70.

Aki finom, sima arczbőrré

az ember ezen díszére szert tenni óhajt, az ne mulassza el

ZILZER JOHANNA
sok éven át kitűnőnek bizonyult arczkenőcsét használni. E kenőcs rövid idő alatt eltávolít mindenemű hórját, nevezetesen: szepit, májfoltokat, szemölcsöket stb. s az arcznak késő korig egészséges rózsaszínű köcsőhöz. A gyors és szép sikerért jóállás vállaltatik. Egyidejűleg szives figyelmébe ajánlatik a n. é. közönségnek ZILZER JOHANNA felülmulhatatlan hajnövesztő kenőcsé. Árak: nagy tégely 1 frt 20 kr., kis tégely 60 kr. Az arczkenőcsőhöz való szappan 30 kr. A hajnövesztő kenőcsőhöz való üvegező eszeneczia 30 kr. Szétküldések a világ minden tájára felé utánvétellel. Valódi minőségben kapható.

Zilzer Johannánál BUDAPEST, Kisdiófa utca 16., 1. emelet. — továbbá Török József gyógyszerésznél és DEBRECZENBEN Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszer. urnál is kapható.

Minden dohányüzletben és diszárú-üzletben.

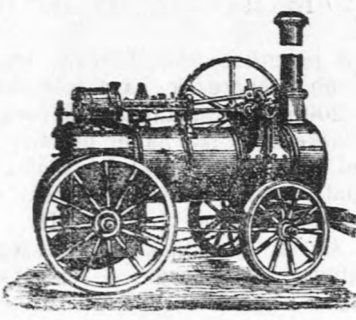
A legjobb szivarka-papír a valódi **LE HOUBLON** FRANZÖSA GYÁRTMÁNY CAWLEY és HENRY-TÖL PÁRISBAN 1889-90 PÁRSI VILÁGKILLETÉS EZÜST-ÉREM.

Főraktár: KANTZ OTTÓ és társánál BÉCSBEN.

Debrecza, 1890 Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdátságban.

IRÁNYI BÉLA

gazdasági gépgyár és gépraktára
DEBRECZENBEN,
Nagy-várad utca 2227 szám alatt, a Borsányi Viktor féle telepen

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlja gazdasági gépekkel dúsan ellátott raktárát, hol is jutányos árban kaphatók: minden egyes, kettős és három barázdás ekék és ekerészek, boronák, soros és szóróvetőgépek, szénagyűjtők, a jelen idő-zakra kitűnő és több-féle szerkezetű:

Szecska-vágók

egy vagy két sulykerékkel.

Répavágók, Tengerimorzsolók.

Legújabb szerkezetű, Leszih szabadalmazott

Gabona-rosták

üszögválasztó szerkezettel vagy a nélkül. — Ruha mangorló gépek, kút szivattyúk, Konkoly- és Bükkönyválasztók (Triürök), járgány cséplőgépek stb. továbbá: Gőzcséplőgépekhez való részletek: tengelyek, rézperselyek, mély rovatokkal ellátott dobsinek, faperselyek, rugók, esavarak, dugattyu karikák, kazáncsővek, csőszoritógépek, szívó tömlők, tüzelő rostélyok, malom tengelyek, acélcseppek és serpenyők, merítő bádógok, rosta szövetek, különböző fajlajzók, s egyéb géprészek, továbbá vállalkozik:

Gőzmozgonyok

(Locomobil), cséplőgépek, malmok, olajgyárak, szóval mindennemű gépek és egyes géprészek kijavítására, vagy készítésére felelősség és jutányos feltételek mellett.

Messze ágazó ösmertéséggel fogva, kívánatra bármiféle gépeknek vagy géprészeknek megrendelését, beszerzését és felállítását gyorsan, jutányosan és szakszerűen eszközölöm.

Becsés megrendeléseit kérve, vagyok

teljes tisztelettel
Irányi Béla.

Levél- és sürgönyezim: Irányi Debreczen.

Egy 10 lóerjű Shuttleworth-féle Locomobil jó állapotban eladó.

MEGHÍVÁS.

A h.-nánási gőzmalom részvénytársaság
évi rendes közgyűlésére.

mely 1890. február hó 23-án vasárnap délelőtt
10 órakor tartatik a városháza tanácstermében,
a részvényes urakat a megjelenésre tisztelettel
kérem

Takács László,
elnök.

T á r g y a i:

1. Igazgatói jelentés a lefolyt üzleti évről.
2. Felügyelő bizottság jelentése és annak kapcsán a felmentvény megadása.
3. Az évi mérleg elbírálása.
4. Vezér-igazgató választása.
5. Az üzlet további folytatására vonatkozó javaslatok tárgyalása.
6. Felügyelő bizottság választása.
7. Az igazgatók ajánlata folytán tüzeltvezető választása.

Richter-féle Horgony-Epítőkö-Szekerények

a legjobb és legolcsóbb ajándékok maradnak három éven felüli gyermekek számára. Legelősbab azért, mert azoknak szines kövei majdnem elpusztíthatatlanok, úgy hogy a gyermekek évekig játszhatnak velük. Minden valódi Epítőkö-Szekerény pompás mintafüzeteket tartalmaz és későbbben legészjű-szekerény által rendszeresen megnagyobbítható. Ár: 40 kr., 70 kr., 85 kr., 1 frt. 10 kr. és feljebb. Ovakodjanak értéketlen utánzatoktól és csak „veres Horgony” gyári jeggyel ellátott szekrény fogadtassék el. A ki Epítőkö-Szekerényt szándékozik venni, az olvassa el előbb „A gyermek legkedveltebb játéka” című pompásan színezett könyvet, melyet ingyen küld meg: Richter F. Ad. és társa, Bécs, I., Mibelunggasse 4.

Köhögés rekedtség

elleni Strausz A.-féle gyógyfűkivonatu
Mellpasztillák
Mellszörp és Mellsör
a n. é. közönség figyelmébe ajánljuk.
Strausz A. utóda
Budapest, Foncier-palota.
Kapható minden helybeli gyógyszer-tár és droguista üzletben.

JELENTÉS!

Térhiany miatt, elhatároztam, a következő cikkeket, **rendkívül lezállított árban**, végkép kiárusítani, u. m.:

futó szőnyeg,
CSIPKE,
szalag, himzés,
női fehérnemű,
ARCZFÁTYOL, MŰVIRÁG,
téli alsó szoknya és levélpapír.

Végül felemlitem, hogy az előreha ladat idény következtében, raktáramon lévő összes téli árú is, lezállított árban adatnak el.

Tisztelettel
BAUM MIKSA.